

Л. Я. Татаренко

Зернов Сергій Олексійович

ЗЕРНОВ Сергій Олексійович (Зернов Сергей Алексеевич; 29. 05 (10. 06). 1871, Москва – 22. 02. 1945, Ленінград, нині С.-Петербурґ) – російський гідробіолоґ. Батько [К. Зернові](#). Професор (1914), академік АН СРСР (1931). Закін. Моск. університет (1895). Під час навч. 1890–94 очолював прісноводну біол. станцію на оз. Глибоке (нині Моск. обл.); після закінчення Університету працював у зоол. музеї при ньому. 1897 заарешт. за звинуваченням у злочин. агітації, висланий на 2 р. у м. Малмиж В'ятської губ. (нині Кіров. обл., РФ). Після звільнення працював у Криму: 1899–1902 – хранитель природн.-істор. музею Таврій. губерн. земства у Сімферополі; 1902–14 – зав. Севастоп. біол. станції. За монографію «К вопросу об изучении жизни Черного моря» (1913), що стала першою дис. на екол. тематику в Росії, отримав ступ. магістра зоології у Моск. університеті. Від 1914 – у Тимірязєв. с.-г. академії (Москва): засн. і до 1931 – зав. першої в Росії каф. гідробіології, 1917–30 – директор, 1923 – організатор та до 1931 – декан робітн. рибогосп. факультету (1930 реорганіз. в Інститут рибної промисловості та господарства); водночас 1924 – засн. і до 1931 – завідувач кафедри гідробіології Моск. університету. 1922 заснував та очолював Товариство дослідників води і його життя, реорганіз. згодом у гідробіол. секцію Моск. товариства дослідників природи. 1931–45 – директор Зоол. інституту АН СРСР у Ленінграді, при якому створив гідробіол. відділ, водночас 1931–41 – керівник Севастоп., від 1936 – Мурман. (РФ; також засн.) біол. станцій. Відп. ред. «Зоологического журнала» (від 1938). Основоположник гідробіології в Росії, засн. її екол. напрямку. Досліджував планктон, фауну, біоценози Чорного моря, в пн.-зх. частині якого відкрив скупчення водоростей філофори (т. зв. філофорне поле Зернова), що дало змогу організувати пром. виробництво йоду. Автор підручника «Общая гидробиология» (Москва; Ленінград, 1934; 1949).

Основні праці

Фация филлофоры (Algae-Rhodophyceae), филлофорное поле в северо-западной части Черного моря // Ежегодник Зоол. музея АН. С.-Петербург, 1909. Т. 14, № 3–4; Коренные и пришлые элементы фауны СССР и прилегающих морей. Москва; Ленинград. 1938; О пределах жизни при отрицательных температурах и незамерзающей воде в природных условиях // Докл. АН СССР. 1944. Т. 4, № 2.

Рекомендована література

1. Зенкевич Л. А., Муравейский С. Д. Памяти Сергея Алексеевича Зернова // ЗЖ. 1945. Т. 24, вып. 4;
2. Строганов С. У. Основоположник русской гидробиологии (Памяти академик С. А. Зернова) // Природа. 1946. № 2;
3. Памяти академика Сергея Алексеевича Зернова. Москва; Ленинград, 1948;
4. Скадовский С. Н. Сергей Алексеевич Зернов. Москва, 1957;
5. Жадин В. И. 100 лет со дня рождения С. А. Зернова // ГБЖ. 1971. Т. 7, № 6;
6. Волков В. А., Куликова М. В. Российская профессура. XVIII – начало XX вв. Биологические и медико-биологические науки: Биограф. слов. С.-Петербург, 2003.

Бібліографічний опис:

Зернов Сергій Олексійович / Л. Я. Татаренко // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. – К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2010. – Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-16047>

2001-2024 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).